

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 28. februārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 14/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 20. pantu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 92. pantam un spēkā neesošu no tās pieņemšanas brīža.

2. Apstrīdētā norma paredz, ka privātpersona iesniegumu par kaitējuma atlīdzināšanu iesniedz sešu mēnešu laikā pēc Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likuma 4. vai 5. pantā minēto apstākļu iestāšanās.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

No pieteikuma un tā pielikumiem izriet, ka 2019. gada 17. decembrī pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu daļā pret Pieteikuma

iesniedzēju. [datums] Ģenerālprokuratūrā saņemts Pieteikuma iesniedzēja iesniegums par kriminālprocesā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, kas ar [datums] lēmumu noraidīts, jo nokavēts apstrīdētajā normā noteiktais termiņš iesnieguma par kaitējuma atlīdzināšanu iesniegšanai. Administratīvās rajona tiesas tiesnesis [datums] pieņēmis lēmumu atteikt pieņemt Pieteikuma iesniedzēja pieteikumu, kurā lūgts atcelt Ģenerālprokuratūras lēmumu un uzlikt par pienākumu Ģenerālprokuratūrai izdot labvēlīgu administratīvo aktu. Ar [datums] rīcības sēdes lēmumu atteikts izskatīt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību par šo Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 1. un 92. pantā ietvertās pamattiesības. Apstrīdētajā normā noteiktajā sešu mēnešu termiņā viņam nav bijis iespējams iesniegt pieteikumu. Pirms tās spēkā stāšanās termiņš iesnieguma par kaitējumu atlīdzināšanu iesniegšanai atbilstoši vispārējām Civillikuma normām esot bijis 10 gadi. Likumdevējam esot bijis vismaz jāparedz iespēja atjaunot nokavēto procesuālo termiņu morālā kaitējuma atlīdzinājuma prasīšanai.

Pieteikumā galvenokārt norādīti Pieteikuma iesniedzēju faktiski aizkavējošie apstākļi, kas esot lieguši iesniegt pieteikumu par kriminālprocesā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu apstrīdētajā normā noteiktajā termiņā. Senāta [datums] rīcības sēdes lēmumā šie apstākļi izvērtēti un ir secināts, ka neviens no tiem nav atzīstams par ārkārtēju (netipisku) un no Pieteikuma iesniedzēja gribas neatkarīgu apstākli, kura dēļ pieteikums tomēr būtu izskatāms. Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, kāpēc šis individuālo apstākļu vērtējums pienācīgi neaizsargāja viņa pamattiesības. Turklāt Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka tieši apstrīdētā norma, nevis tās piemērošana konkrētajā situācijā, rada Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu.

Tāpat Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, kāpēc, ņemot vērā, ka lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu daļā pret viņu pieņemts jau pēc apstrīdētās normas spēkā stāšanās, Pieteikuma iesniedzējam būtu radusies aizsargājama tiesiskā paļāvība uz iepriekš prasījuma noilgumu regulējošo Civillikuma normu piemērošanu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 14/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina